

Kortcontractbreuk

Jean-Marc Adolphe

Door deze zomer de afgelasting van festivals zoals dat van Avignon te veroorzaken, zijn de kunstenaars en technici die binnen de podiumkunsten onder korte contracten werken (*en cachet*, zie noot van de vertaler), binnengevallen op de Franse politieke scène. Hun conflict, dat nog steeds aan de gang is, trekt een maatschappelijk debat op gang waarin de plaats van kunst en cultuur niet het enige ingrediënt is.

'Het podiumkunstenmilieu is het gewend dat er niet aan zijn privileges wordt geraakt, maar men raakt er aan zoals aan die van anderen, en dat is wat men de hervorming noemt'. Aan het woord is baron Ernest-Antoine Seillière, voorzitter van het Medef (*Mouvement des entreprises de France*), de machtigste van alle Franse werkgeversorganisaties. Met 'privileges' bedoelt hij de sociale rechten van de arbeiders, en de 'hervorming', waarvan hij zegt dat hij ze wenst, is een project dat werd bedacht onder de naam 'sociale herfundering', waarmee de Franse werkgeversorganisaties hopen te wegen op de politiek. Het gaat erom dat de 'Verzorgingsstaat', zoals die geïnstalleerd werd na de Tweede Wereldoorlog, vervangen wordt door een 'risicomaatschappij', waarin de privé-sector de sociale organisatie onderwerpt aan haar objectieven van rentabiliteit. Met de medewerking van een liberaal geïnspireerde regering, verkozen in april-mei 2002, vindt dat project in Frankrijk, net zoals in andere Europese landen, zijn politieke vertaling in een reeks wetten en hervormingen die raken aan de pensioenen, de werkloosheidsuitkeringen, de financiering van de sociale zekerheid, het nut van de overheidssdiensten, enzovoort.

Sinds een tiental jaar verbergen de Franse werkgeversorganisaties hun irritatie niet ten opzichte van een specifiek systeem van werkloosheidsuitkeringen voor kunstenaars en technici uit de podiumkunsten- en de audiovisuele sector. Dat systeem, dat vrij uniek is in Europa, is meer bepaald uitgedacht om profes-

sionelen ter hulp te komen van wie de beroepsuitoefening gekenmerkt wordt door niet-aansluitende periodes van tijdelijke indiensttreding (werken *en cachet*, nvdv). Het systeem garandeert hen, tegen een minimum van 507 officiële werkuren gedurende één jaar, het recht op stempelen gedurende de periodes waarin ze niet in dienst zijn. In de overgrote meerderheid van de gevallen blijven de toegekende werkloosheidsuitkeringen eerder bescheiden, maar het systeem kent sinds twintig jaar een groeiend succes. Het heeft immers de artistieke en culturele ontwikkelingen vergezeld sinds 'de Lang-jaren' (genoemd naar de minister van Cultuur die François Mitterrand in 1981 aanstelde). Buiten de grote instellingen zijn vaste artistieke gezelschappen inderdaad schaars. Het systeem *en cachet* (of cachetregeling, nvdv), heeft ervoor gezorgd dat er talrijke onafhankelijke gezelschappen zijn kunnen ontstaan, wat aan sommigen de uitspraak ontlokte dat in Frankrijk het stempelgeld de eerste bron van subsidie is voor hedendaagse creatie! Met een misprijzen dat hij zelfs niet probeert te verbergen, klaagt de voorzitter van het Medef 'de mensen' aan 'die van de werkloosheidskas leven in plaats van te leven van hun werk'. Vandaag zijn er bijna 100.000 mensen die *en cachet* werken en die daarnaast werkloosheidsuitkeringen ontvangen. Bij de evaluatie van dat cijfer vergeet men echter vaak te vermelden dat de Franse culturele sector (in de brede zin van het woord) 460.000 vaste arbeidsplaatsen telt. En dan hebben we het nog niet over de arbeids-

Een lange geschiedenis

In Frankrijk behelst het systeem van werkloosheidsuitkeringen twee specifieke extra bepalingen uit 1964 en uit 1969, één voor arbeiders en technici in de film- en audiovisuele sector, en één voor kunstenaars en technici uit de podiumkunsten. Die bepalingen hadden tot doel aan de specificiteit van die beroepen tegemoet te komen: de werknemers in kwestie zijn in dienst gedurende filmopnamen of een voorstelling, en worden geconfronteerd met niet-aansluitende periodes van indiensttreding, gebonden aan de aard van hun activiteit. Het systeem dat speciaal voor die 'werknemers met korte, niet-aansluitende contracten' is ontworpen, bepaalt dat elk individu dat over de periode van het voorbije jaar een minimum aantal cachets (korte contracten, nvdv) of 507 officiële werkuren kan voorleggen, recht heeft op werkloosheidsuitkeringen.

De na-oorlogse Franse regeringen hebben de basis gelegd voor een paritair beheer van de sociale zekerheid, doordat de werkgeversorganisaties en de vakbonden van werknemers haar samen controleren. De interprofessionele solidariteit inzake de werkloosheid wordt geregeld door de nationale conventie van de Nationale Unie voor Werk in de Industrie en de Handel (UNIDEC), ondertekend in 1958.

Sinds de jaren '90, echter, proberen de Franse werkgeversorganisaties het specifieke statuut van werknemers en cachet ter discussie te stellen. Ze vinden het een overdreven groot privilege in vergelijking met de algemene werkloosheidsregeling, die veel minder gunstig is. Maar heel wat professionelen in de podiumkunsten, het circus, de film en de video leven van die aanvulling bij hun inkomen. Van 1991 tot